

Justisdepartementet

Deres ref.: 19/5255

Oslo, 21. februar 2020

HØRINGSUTTALELSE FRA RETTSPOLITISK FORENING – HØRING OM VURDERING AV FORBUD MOT LANGE KNIVER/MACHETE

1. Innledning

Det vises til departementets høringsbrev av 15. november 2019 om forslag til endringer i våpenforskriften § 9.

Rettspolitisk forening (Rpf) er en uavhengig forening bestående av jurister, studenter i juridiske fag og andre interesserte. Foreninga arbeider blant annet for å forsvare rettsstatlige verdier og for å bedre den rettslige situasjonen for sosialt vanskeligstilte grupper.

I det følgende vil vi knytte noen kommentarer til de foreslåtte endringene i våpenforskriften § 9.

2. Kommentarer til forslaget om forbud mot lange kniver/machete

Departementet begrunner forslaget om å forby kniver med bladlengde over 25 cm i politiets bekymring for en økende trend blant gjengmiljøer med å bevæpne seg med machete. Problemet departementet søker å løse er altså knyttet til *bevæpning* med slike kniver, og ikke *eierskapet*. Rettspolitisk forening viser til at det etter straffeloven § 189 andre ledd allerede er forbudt å bevæpne seg med machete. Bestemmelsen lyder som følger: «På samme måte straffes den som på et offentlig sted bærer kniv eller lignende skarpt redskap som er egnet til å påføre noen en kroppskrenkelse». «På samme måte» refererer til første ledd, som setter straffen til «bot eller fengsel inntil 1 år». Macheter og kniver med bladlengde fra 25 cm vil åpenbart falle innenfor bestemmelsens virkeområde. Rettspolitisk forening mener på denne bakgrunn at politiet allerede har de nødvendige virkemidler til å håndtere bekymringen.

Departementet har ikke begrunnet tilstrekkelig hvorfor også *eierskapet* bør kriminaliseres. Rettspolitisk forening har liten tro på at machetens betydning som fryktskapende symbol vil *reduseres* ved et forbud, og departementet har ikke underbygget denne påstanden. Straffelovkommisjonen anbefalte at bare handlinger som medfører skade straffsanksjoneres, og at atferd ikke bør gjøres straffbar bare fordi et flertall misliker den jf. Ot.prp.nr. 90 (2003-2004) side 83. Å innføre et forbud mot å eie machete vil bryte med dette prinsippet.

Rettspolitisk forening mener det vil bli vanskelig å trekke en operasjonell grense mellom knivene som søkes forbudt og andre kniver i samme størrelsesorden, og forbudet vil vanskelig kunne praktiseres på en rettssikker måte. Dessuten eies machete av ulike grunner. At noen bruker en lovlig gjenstand på en ulovlig måte burde ikke gå utover dem som bruker den på lovlig måte. Videre mener foreninga at det virker lite hensiktsmessig at for eksempel kokker som bruker store kniver i sitt arbeid må søke om dispensasjon fra våpenforskriften for å kunne fortsette med dette. Det foreslåtte forbudet vil ramme for vidt i forhold til det som søkes oppnådd.

En ordning med unntak skaper mer saksbehandling hos politiet, både ved at de må vurdere søknader om unntak og praktisere overgangsregler, samt at det krever nye ressurser å håndheve den delen av forbud som går på å *eie* machete. Rettspolitisk forening mener at politiets ressurser bør brukes på andre saker, herunder å håndheve forbudet mot å *bære* kniv på offentlig sted, som jo er det problemet som søkes løst med departementets forslag.

Rettspolitisk forening er også negativ til å definere forbudet nærmere i rundskriv. Legalitetsprinsippet tilsier at et forbud skal være klart definert og lett tilgjengelig. Rundskriv er dårligere egnet til å ivareta legalitetsprinsippet enn lover og forskrifter. Ordlyden i departementets forslag er dårlig egnet til å nå det angitte formålet, og RPF kan vanskelig se for seg noen annen ordlyd som kan ivareta formålet tilstrekkelig til å begrunne et nytt straffebud. Rettspolitisk forening er negativ til å innføre unødvendige straffebud, og mener følgelig at departementets forslag bør forkastes.

Eventuelle spørsmål kan rettes til Tonje Lilaas Larsen på tlf. 97 15 85 92, eller e-post styret2@rpf.no.

Med vennlig hilsen
For Rettspolitisk forening
Tonje Lilaas Larsen